

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVICAŠ

Uredništvo in upravnništvo v Kopatorjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za celo leto Din 90.—
za pol leta Din 45.—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta Din 22:50
za en mesec Din 7:50

V upravi stane mesečno Din 7.—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

Za razorožitev sveta.

Genovska konferenca je pravkar prestala svojo prvo in zelo hudo krizo. Nenastni imperializem francoskega kapitala, kateremu od zadaj sekundira Anglija in ostala antanta, bi bil skoraj razbil genovsko konferenco in z njo mir in gospodarsko konsolidacijo v Evropi. Gospodarska zveza med Nemčijo in Rusijo ima svoje veliko politično ozadje, ki smo je včeraj spoznali, da genovske konference ne sme razbijati, če si noče sama izpodmakniti tal. Pripravljena je torej na popuščanje vzpričo odločnega nastopa ruske delegacije. Zato je upati, da bo tudi prizadevanje Rusije, nevtralnih držav po razorožitvi, ki ga moralno podpira tudi sv. Stolica, vendarle imelo vsaj delnega uspeha.

Papež Pij XI. je naglasil v svoji spomenici na genovsko konferenco, da je mogoče svet iznova urediti le, če bo duh spravljivosti, miroljubja in poštivosti, ki obvladajo države in narode, zbrane na genovski konferenci. Isto je naglasil ruski delegat Čičerin, ki je dejal, da je rešitev sveta mogoča le po prijateljskem delovanju vseh narodov, vsled česar je neobhodno potrebno, da se načne vprašanje vsaj delne razorožitve. Papež ni zastopal na konferenci, vsled česar so lahko veljaki kapitalizma in imperializma molče prešli njegovo spomenico. Rusija pa je zastopala, zato so Francozi ostro nastopili proti njenemu predlogu in ga za sedaj spravili pod mizo. Toda ljudstva vsega sveta so za razorožitev.

Prav pravi sovjetska »Pravda« dne 18. aprila: »Delovno ljudstvo nima od kapitalističnih roparjev ničesar pričakovati. Ti poskušajo govoriti v jeziku nedolžnih jagnjet. Delegati Rusije pa so jih prisilili, da so pokazali svoj pravi obraz.« To je res uspeh, čeprav — žal — le negativen. Zadržanje antante je vplivalo tudi na ruske razmere. Že zadnjič smo poročali, da je Trockij izdal na rdečo armado posebno povelje. Danes leži pred nami besedilo tega povelja, ki pomeni veliko grožnjo zapadnemu militarizmu. To povelje pa zado bi pravi pomen šele sedaj, ko je objavljena nemško-ruska pogodba, pogodba dveh skupaj 200 milijonskih narodov! Trockij pravi:

Dne 10. aprila se je pričela genovska konferenca, na kateri se bodo zastopniki kmečko-delavske države Rusije posvetovali z zastopniki meščanskih držav o vzpostavitvi miroljubnega sožitja in o oživitvi trgovskega prometa. Vodja ruske delegacije Čičerin je že takoj na prvi seji postavil predlog glede razorožitve. Zastopnik kapitalistične Francije je takoj nastopil proti temu predlogu sovjetske delegacije in izjavil, da bo francoska delegacija takoj zapustila konferenco, če pride do vprašanja na dnevni red. Zastopnik Velike Britanije Lloyd George je nato predlagal, da naj se o tem vprašanju ne razpravlja, kar je bilo tudi sprejeto. Meščanske brzojavne agenture so celo poskusile preiti preko predloga Čičerina v molkom. Kaj pomeni predlog sovjetske delegacije? Pomenja, da si mi odkritosrčno želimo miru in da smo pripravljeni k razorožitvi pod pogojem, da se razorože isto tako tudi države, ki so nas preje napadle. In kaj znači obotavljanje Francije o našem predlogu razpravljanje? Ono pomenja, da hočejo kapitalistične države in na čeln vseh zmagovalna Francija obdržati v rokah mogočno orožje, da bi mogle vse slabe narode, ki so brez obrambe, zatirati in zaslužiti. Vojaki rdeče vojske! Morjazarji rdeče vojske! Želimo delovanju naših zastopnikov popoln uspeh in upajmo, da bodo evropski narodi svoje bojaželne, meščanske vladodržice prisilili, da pazno poslušajo glas, ki zahteva mir med vsemi narodi. Dokler pa bodo meščanske vlade na naš predlog glede razorožitve odgovarjale s kategoričnim »Ne«, bo vsakdo izmed nas neomajano stal na svojem mestu!

Sovjetska Rusija apelira na moč svoje armade. To so tehtne besede. Mi iskreno obžalujemo, da je treba razorožitev podpirati z grožnjami na bajonete in kanone. Upamo, da bodo zapadne države Evrope našle umevanja za želje in zahteve svojih in vseh ljudstev sveta. V imenu žrtv in že prelite krvi želimo, da pride do razoroženja med ljudstvi celega sveta in z njim mir in bratstvo med narode.

Krščansko delovno ljudstvo bo storilo vse, kar je v njegovi moči, da se ta ideja,

ki je ideja krščanske ljubezni in bratstva, med narodi res uresniči!

Grožnja in apel sovjetske Rusije.

Amerika in Rusija.

Moskva, 19. aprila. »Izvestija« pišejo o razmerju med Združenimi državami Severne Amerike in sovjetsko Rusijo: »Ako so Združene države doslej verjele bajki o rdečem militarizmu, morajo sedaj ta predsodek opustiti. S tem je tudi odpadla ovira za upostavo mirnih gospodarskih odnosov med obema republikama. — Kar tiče vprašanja, da-li se bodo naši sovražniki odpovedali nadaljnjemu oboroževanju, se

more le reči, da ne bodo opustili nakane, da izvrše nove napade na svobodo ruskega naroda. Predlagali smo jim, da se razorožimo, a dobili smo odbijajoč odgovor. Sedaj moramo biti še v večjem obsegu na straži, nego smo bili prej. Po tem, kar smo zvedeli z genovske konference, mora vsak rdeči vojak svojo puško še trdneje prijeti in vsak delavec in vsak kmet se še tesneje okleniti sovjetske oblasti.«

Stomilijonsko dolarско posojilo.

Kumanudi se vrnil iz Genove.

Belgrad, 19. aprila. (Izv.) Ker je ministrski svet dobil več ponudb glede posojila naši državi, je pozval iz Genove fin. ministra dr. Kumanudija. Kakor je Vaš dopisnik poročal, se je finančni minister že vrnil, da prouči te ponudbe. Kolikor je mogel Vaš dopisnik izvedeti, gre za tri ponudbe, ki so po mnenju vlade vse povoljne in sprejemljive. Prva ponudba predvideva posojilo 100 milijonov dolarjev in prepušča upravljanje s tem denarjem državi. 26 milijonov dolarjev bi se izplačalo takoj v gotovini, v kratkem roku pa še 14 milijonov; preostanek 60 milijonov pa bi se porabil za zgraditev proge do Jadranskega morja in druge investicije. Posojilo bi se obrestovalo po 7 in pol odstotkov.

Druga ponudba je slična prvi, samo da predvideva samo 50 milijonov dolarjev posojila.

Tretja ponudba predvideva 100 milijonsko posojilo v zvezi z eksploatacijo rudnikov. Gotova rudniška podjetja v naši državi bi se preosnovala v delniške družbe, pri katerih bi naša država imela 51 odstotkov in ponudniki posojila 49 odstotkov delnic. Pravica izkoriščanja teh rudnikov bi trajala 40 let, na kar bi prešli brez nadaljnega v last države. Ponudniki se nadalje obvežejo, da zgrade jadransko prog, moderno pristanišče na Jadranu in še druge železniške proge. Ugodnost pri tem posojilu je v glavnem v tem, da bi se obresti plačevale od dohodkov onih 51 odstotkov delnic in bi toraj ne obremenjevali proračuna.

Vlada bo te ponudbe proučila še te dni in nato predložila parlamentu. V parlamentarnih krogih smatrajo te ponudbe za povoljne za gospodarski in politični razvoj naše države.

Velikanska eksplozija v Bitolju.

40.000 ljudi brez strehe. — Veliko število žrtv.

Predvčerajšnjim ob desetih dopoldne je v Bitolju z grozovito detonacijo zletela smodnišnica v zrak. Uničenih je večina od delkov, ubitih je 10 vojakov, 5 jih pogrešajo, več vojakov in ljudi je lahko ranjenih. Stavbe in hiše daleč na okoli so deloma zgorjele, deloma so se zrušile tako, da je po poročilih iz Bitolja do 30 tisoč ljudi brez strehe. Po poročilu prve preiskovalne komisije sta zažgala zalogo municije dva bolgarska četaša z bombo. Uradna poročila pravijo, da je zletelo v zrak za 400 vagonov razstreliva. Vsled detonacij in silnih streslajev je zavladala med prebivalstvom grozna panika. Trumoma je bežalo ljudstvo na polje in v hribe. — Z za deva se je včeraj pečal ministrski svet, ki

je poslal na lice mesta posebno preiskovalno komisijo. Država je oškodovana za težke svote.

Bitolj, 19. aprila. (Izv.) Požar, ki je nastal vsled eksplozije v bližini mesta, se je vsled nastalega jaknega vetra tekom včerajšnjega dne z veliko naglico razširil po vsem mestu. Bitolj je ves v plamenih in je skoraj vsaka pomoč izključena. Prebivalstvo — nad 40.000 — se je razbežalo po bližnjih gorah, kjer išče zavetja. Število žrtv je gotovo zelo veliko, vendar se še ne da ugotoviti. Vse straže, ki so se nahajale v bližini in vojaške patrulje se niso vrtnile in so prav gotovo postale žrtev silne eksplozije.

Konferenca v Genovi.

ENTENTA POPUŠČA.

Genova, 19. aprila. Prvotna napetost zaradi nemško-ruske pogodbe se je tekom množičnih posvetovanj med delegacijami znatno ublažila. Ostro noto, ki jo je bil sestavil Lloyd George na Nemčijo, so na prizadevanje De Facta in dr. Beneša ter neutrlecev znatno omilili.

Nota, ki so jo danes jutraj izročili nemškemu kancelarju Wirthu, izraža obžalovanje, da je Nemčija za hrbotom konference sklenila posebno pogodbo s sovjetsko Rusijo. S tem je Nemčija kršila lojalnost nasproti konferenci in se s tem sama izključila od nadaljnjih razprav, ki tičejo ruskega vprašanja.

Tekom celega današnjega dne so se vršila dolgotrajna posvetovanja med Angleži, Francozi in Italijani, med Rusi in Nemci ter med entento in Nemčijo. Nemci zatrjujejo, da so o svojih posebnih pogajanjih z Rusi obvestili zaveznike, posebno Angleže. Ta pogajanja je pospešilo postopanje zaveznikov na konferenci, ki so Nemčijo dosledno izključevali od pogajanj z Rusi. Nemčija si je morala zato drugače zavarovati svoje koristi. Duhovi so se na vsak način toliko pomirili, da se delo v odsekih zopet nadaljuje. Le Francozi kažejo še skrajno rezerviranost.

Nemci bodo svoj odgovor na zgornjo noto izročili jutri. Vse z napetostjo pričakuje, kakšna bo vsebina odgovora, saj je od nje odvisen nadaljnji obstoj konference. Po vsem soditi, bo tudi nemški odgovor spravljiv.

Da je ves hrup zaradi pogodbe padel samo na Nemčijo, je razlog ta, da Rusija sploh še ni priznana in je torej versailleski in canneški sklepi ne vežejo.

FRANCOSKA TRMOGLAVOST.

Pariz, 19. aprila. (Izv.) Poslanec Tardieu je poslal ministrskemu predsedniku Poincaréju pismo, v katerem pravi, da utegnejo imeti pogajanja med Nemci in Rusi v Genovi v bodoče resnejše posledice za Francijo, kakor politika prednikov Poincaréjevih, ki je, kakor je to priznalo predsedništvo nemškega državnega zbora, dovedla do tega, da so se znižale obveznosti, ki jih nalaga mirovna pogodba, za več kot 40%. Kakor hitro se sestane parlament, bo takoj interpeliral ministrskega predsednika o njegovi splošni politiki.

ZA UVEDBO ZLATE VALUTE.

Genova, 19. aprila. (Izv.) Komite gospodarskih strokovnjakov je poslal finančnemu pododseku poročilo o meničnih tečajih. V tem poročilu naglašajo potrebo, da mora vsaka država v Evropi utrditi svojo valuto. Poudarja tudi potrebo stalnega praktičnega sodelovanja med emisijskimi bankami, ki se pa morajo osvoboditi vsakega političnega pritiska. V ta namen naj se sestanejo zastopniki osrednjih bank. Zeleni bi bilo, da se vse evropske valute postavijo na skupno podlago, in sicer naj si izberejo zlato podlago, ki jo danes lahko sprejmejo vse države v Evropi. Evropske vlade bi morale izjaviti, kdaj bodo lahko uvedle zlato valuto. Poleg tega je treba gle-

dati na to, da sodelujejo tudi Zedinjene države. Udeležene države naj bi se v doseg zlate podlage zedinile na teh točkah: Državni izdatki naj se krijejo brez bančnih kreditov. Čim dopusti gospodarski položaj, naj se omeji in določi denarna vrednost dotične valute. Vsaka država naj stremi za tem, da si nabavi pripravno rezervno in odgovarjajoča aktiva, ni pa ravno potrebno, da bi obstojala v zlatu. Kadar bo mogoče, bodo nekatere udeležene držav otvorile svoboden promet z zlatom in tako postale nekako središče za zlato. Vsaka država naj ima poleg zlate rezerve doma tudi odgovarjajoča aktiva drugih udeležene držav v svoji posesti. Kupovala in prodajala bo lahko valute drugih udeležene držav; devizni promet naj se vrši v lastni valuti. Vsaka država bo odgovorna za to, da se drži mednarodne vrednosti lastne valute al pari.

Kapitalisti proti socialni zakonodaji.

Graška zbornica za trgovino, obrt in industrijo je sprejela resolucijo, v kateri ogorčeno protestira proti nadaljevanju socialne politike. Ta politika nalaga podjetnikom vedno težja bremena in onemogočuje konkurenco z inozemstvom. Se bogate države morajo biti na polju socialne politike skrajno zmerne, koliko bolj je to treba šele Avstriji. Zadnji čas je, da se s socialno politiko preneha. — Tako govore tisti, ki razkošno stanujejo, se vozijo v avtomobilu in zakade vsak dan na finih smotkah več, nego ima cela proletarska družina za vso preskrbo na razpolago.

Današnja predborza.

Zürich, 19. aprila. (Izvirno) Na današnji predborzi notirajo sledeči kurzi: Budimpešta 0.65, Berlin 1.78, Italija 27.90, London 22.79, New York 514, Pariz 47.80, Praga 10.27, Dunaj 0.0675, Zagreb 1.66, Varšava 0.14, Holandsko 195, nemško-avstrijske krone 0.07.

Dunaj, 19. aprila. (Izvirno) Danes notirajo na tukajšnji predborzi: Italija 416.50, Praga 152.50, Zagreb 27.25.

Politični dogodki.

+ Složen nastop vseh Slovencev. Na včerajšnji seji finančnega odbora so razpravljali o proračunu pravosodnega ministrstva za Slovenijo. Poslanec Pušenjak je ugovarjal zoper preobširno redukcijo sodnega uradništva v Sloveniji in zahteval, da se sprejme predlog oddelka za Slovenijo, po katerem bi se ukinilo 151 uradniških mest. Radi odsotnosti pravosodnega ministra je poslanec predlagal, naj se z rešitvijo tega vprašanja počaka tako dolgo, da pride pravosodni minister. Ker večina na ta predlog ni pristala, so vsi Slovenci zapustili sejo in tako onemogočili sklepanje, ker je bilo od 23 vladnih poslancev prisotnih le osem. Pozornost je vzbudilo dejstvo, da je potegnil z opozicijo tudi poslanec Rajer od SKS, ki je do sedaj podpirala vse, tudi še tako škodljive vladne ukrepe. Tako se je zgodilo, da so Slovenci po volitvah v konstituanto prvič nastopili složno.

+ Pucljevo stališče omajano? Prehod muslimanov v opozicijo pomeni sistematično rušenje trhe stavbe nasilnega centralizma, poleg tega pa se bolj in bolj bližajo volitve, ki se bodo izvršile najkasneje v enem letu, ako se centralizem že prej ne zruši v svoji popolni nezmožnosti. Zato poskušajo vladne stranke preorientirati svojo politiko, hoteč se obvarovati propada. Na najrahljših nogah stoji SKS, katere delo v vladi stoji v diametralnem nasprotju z njenimi obljubami na shodih pred volitvami. Posebno še zadnji dogodki v Sloveniji so dokazali, da je SKS doigrala. Zato se je pojavila v »Samostojni« proti ministru Puclju močna struja, ki zahteva, da stopi SKS čimprej v opozicijo, da bi mogla pri prihodnjih volitvah še vsaj nekoliko zvaliti raz sebe glavne grehe, ki jih je naložila centralistična vlada na rame delovnega ljudstva. Ti glasovi so se ob izstopu muslimanov iz vlade pomnožili. Na drugi strani pa je tudi ministru Puclju postalo neprijetno, ker je ministrski predsednik Pašić pokazal mahoma prijazno lice srbskim zemljoradnikom, ki bi jih rad pridobil za vlado, izpopolnjujoč luknjo za

moslemi. V parlamentarnih krogih se govori, da je vladi zagotovljeno sodelovanje grupe zemljoradniških disidentov in da namerava poslanec Piletič prevzeti ministrstvo za poljedelstvo. — Za nas imajo te preklarije, homatije, mešetarije, »pre-orientacije« ali obračanje plašča po vetru pomen le v toliko, v kolikor je razvidno, da se centralizem ruši kos za kosom. Gotovo pa je, da bomo storili vse dovoljeno, da se zadušijo sam v sebi čimprej.

— Hrvati o dr. Šusteršiču. Osiješka »Hrv. Obrana« od 19. t. m. prinaša daljši članek o dr. Šusteršiču. Med drugim pravi o njem: »Pozornost je vzbujalo dejstvo, da je demokratsko časopisje delalo reklamo za njegovo brošuro. Nekateri Slovenci so se temu čudili, ker so mislili, da bo dr. Šusteršič nastopal kot korenit nasprotnik centralizma, ako se vrne v politično življenje Slovenije. Ali prevarili so se. On pa se je uslužil centralizmu ter hoče za belgrajskimi oblastniki. O kakem razcepu v SLS ni govora. Nasprotno! Po izdajanju brošure je stranka mnogo pridobila. Predvsem moralno. Sedaj šele se je pokazala razlika med dr. Šusteršičem in voditelji SLS, ki so ostali zvesti svojemu programu in bijejo tako močnejši kot prej. Sedanjemu režimu. Naj napada SLS radi neuspeha pri koroškem plebiscitu in radi rapalske pogodbe, kolikor hoče! Vse je zastoj! Slovenci dobro vedo, kdo nosi odgovornost za te njihove težke poraze. To so taisti možje, ki so naročili brošuro dr. Šusteršiča in katerim se on prilagaja, da bi mogel priti v domovino. Belgrajski vlastodržci naj le privedo dr. Šusteršiča v Slovenijo, naj ga sprejmejo kar najbolj svečano, uverjeni pa naj bodo, da ne bo niti najmanj vzvalovil slovenskih avtonomističnih vrst.« Tako »Hrvatska Obrana«. Pristaviti nimamo ničesar.

Dnevni dogodki.

— Umrla je gospa Rozalija Cvenkelj iz Ljubna pri Podnartu dne 18. t. m. Pokojnica je bila vzor krščanske žene, ljubljena od revežev daleč na okoli. Pri naših organizacijah ni le sodelovala, marveč jih je tudi gnotno podpirala. Z dr. Krekom, ki mu je dala v mladosti mnogo dobrih nauk, je bila do konca v dobrem prijateljstvu. Njenim štirim sinovom, ki so zvesti pristaši SLS, naše iskreno sožalje, njej pa večni mir in pokoj!

— Pasivna resistenca v železniških delavnicah v Mariboru končana. Iz Maribora poročajo, da je delavstvo v železniških delavnicah v Mariboru opustilo nadaljnjo pasivno resistenco in poslalo na obratno ravnanje v Ljubljani posebno deputacijo.

— Južna železnica se izgovarja na državno. Včeraj je prišla na ljubljansko ravnateljstvo južne železnice deputacija železničarjev iz Maribora, ki je zahtevala izplačilo povišanih doklad. Ravnateljstvo je odgovorilo, da dokler teh doklad ne izplača državna železnica, jih tudi ona ne more. Iz enakega razloga je ravnateljstvo odbilo zahtevo, da se železničarjem na račun doklad izplača vsaj predujem.

— Zahvala stavkajočih v Celju. Celje: Skupina S. Z. T. D. se zahvaljuje vsem darovalcem za prispevke, ki jih je tov. Žokar nabral za stavkajoče delavce v Westnovi tovarni v Celju na svojem potovanju skozi Zagorje, Hrastnik in Trbovlje. Tovarišem, ki so nam ob tej priliki pokazali svojo naklonjenost, zagotavljamo, da smo vsak čas pripravljeni, če se pokaže potreba, priskočiti na pomoč, kajti le po skupni poti je mogoče doseči skupen cilj. S krščansko-

socialnim pozdravom — stavkajoči delavci tovarne Westen skupine S. Z. T. D. v Celju.

— O redukciji uradništva. Oddelek za socialno politiko pokrajinske uprave v Ljubljani objavlja: Parlamentarna komisija za redukcijo in revizijo državnih uradnikov je po intervenciji ministra za socialno politiko sklenila, da se vojno-mirovinska likvidatura v Ljubljani ne ukine, temveč da ostane tudi nadalje, kakor je predvidena po proračunskem predlogu za leto 1922, ker so razlogi za njen obstanek utemeljeni.

— Eksplozija v kamniški smodnišnici. Predvčerajšnjem ob pol devetih zvečer je pretresel kamniško okolico silen pok. Detonacija je bila tako silna, da so popokale vse šipe na bližnjih hišah. Kamničani so se polotila splošna panika. Vsi preplašeni so bežali iz svojih stanovanj. V sušilnici severnega dela smodnišnice so namreč eksplodirali trije sodčki dinamona. Sosednji objekt, v katerem se je nahajalo 6000 kilogramov dinamona, je k sreči toliko oddaljen od prvega, da je bil izven nevarnosti. Požarni brambci in delavstvu se je posrečilo omejiti ogenj na ogroženi del in ga pogasiti. Izkazalo se je, da je napravila uprava smodnišnice precejšnjo napako, ko je dala posekati visoko drevje med posameznimi oddelki, katero bi utegnilo v precejšnji meri omejevati razširjenje požara.

— Dovtipni jeseniški delavci. Z Jesenic nam piše tovariš: V soboto smo prejeli čudno Šusteršičevo brošuro. Ker smo čitali, da je naklade te brošure 30.000 in ker stane 10 Din, smo sklenili mi jeseniški delavci in mojstri, da ne kupimo nobenega izvoda več, da ne damo tako preveč »profita«, pač pa bo ta izvod, ki ga posedujemo, krožil, dokler ga ne prečita zadnji, ki se za to zanima. Ko bo brošura prečitana od vseh, jo pa izlicitiramo ter poklonimo dohodek tukajšnji Vincencijevi konferenci. — Če napravijo povsod po našem vzoru, pa bosta pisatelj in založnik brošure »gor plačala« — tudi v denarju. Moralno stajata že pogorela.

— Velika noč na Jesenicah. Kar stoje Jesenice, še ni bilo tako veličastne velikonočne procesije kot letos. Vrste ni hotelo biti konec. Moških ogromno število. Nikdar jih še nismo videli toliko, med njimi mnogo znanih komunistov, znamenje, da krščanstvo še ne bo tako hitro izumrlo, kakor si domneva kakšen Pribičević. Godba kat. del. društva je igrala, da se je človeku oko zarisalo, in prepričani smo, da bi se Ljubljaničani pulili za tako godbo. Res, bilo je nekaj nad vse veličastnega. V nedeljo zjutraj pa smo vstali ob 3. uri ter šli v nad eno uro oddaljene Rovte k Sv. Križu, kjer je bilo Vstajenje ob pol 6. uri zjutraj. Prizor, ki ga je bilo tu videti, je nepopisen. Dolga vrsta moških, mnogo z Jesenic, godba kat. del. društva z Jesenic, pevci s sodelovanjem jeseniških, krasno jutro, skoraj gor-ko, tam proti jugozahodu pa mogočni Triglav v zlatu jutranjega sonca. Verujte, da se je marsikatero oko orosilo, ko je videlo ves ta čar božje narave. Vemo, da imate v Ljubljani lepe procesije, a kaj takega kot na Jesenicah in v nedeljo zjutraj pri Sv. Križu pa nimate. Ako se hočete o tem prepričati, pa pridite — ako Bog da — k nam. Vsem somišljenikom, posebno delavski pari, pa voščimo jeseniški delavci prav srečno in veselo alelujo z upanjem na boljše čase kakor letos. Verujte, vi tovariši, tam po širni Sloveniji, da je letos marsikatera delavska družina na Jesenicah na Veliko noč ostala brez pirhova in kolača. Žalostno, da bi človek jokal, ampak resnično.

— Možnarji. Letos so o veliki noči po dolgem času zopet smeli pokati topiči. Posledice niso izostale: na več mestih so se

pripetile nesreče in v mariborski bolnišnici leži več težko poškodovanih fantov.

— Vtopljena so v Senožetih na Dol-skem potegnili iz vode. Vtopljenec je bil do 50 leten moški, opasan z belim mesarskim predpasnikom. Truplo so pokopali pri Sv. Agati.

Iz trboveljskih revirjev

Volivni imeniki za občinske volitve v Trbovljah. Trbovlje. Ta teden se bode na občini sestavljal volivni imenik za občinske volitve, ki se bodo vršile meseca junija. Opozarjamo tovariše, ki so bili zadnjič izpuščeni iz volivnih imenikov, ali radi kakga vzroka še niso imeli volivne pravice, da se osebno te dni zgledajo na občini in poskrbijo, da pridejo v volivne imenike.

Smrtna nesreča. Dne 13. t. m. se je pri popravilu samokresa smrtno ponesrečil 18 letni kovaški pomočnik Štefan Pajer. Kroglja mu je šla v oko ter mu obličala v možganih. V par minutah je bil mrtev. Da je bil priljubljen pri vsakomur, kdor ga je poznal, je pričal veličasten pogreb na Veliki nedeljo. — Prizadeti rodbini naše sožalje.

Trbovlje. Socialni demokratje in bivši komunisti, — danes dr. Dimnikova partija, — katera namerava gospoda dohtarja na svojih ramah potom bodočih volitev nesti v Belgrad — so se na veliki petek na shodu v Delavskem domu zopet enkrat poslušeno zglasali. Drug drugemu so izpraševali vest, zlasti radi bivših banketov in drugih grehov. Socialni demokrati so očitali gospodom bivšim komunistom, da klečaplajo pred g. Hribarjem ter dr. Dimnikom ter hodijo na bankete in volitve kot buržuazije. — Bivši komunisti — podčrtamo besedo »bivši« — so pa socialnim demokratom vrgli v obraz, da so tudi oni šli k dr. Kukovcu na menažo. Eni kot drugi so bili razburjeni vsled teh očitkov do skrajnosti, kar je pričal nastali kraval, v katerem je sohr. Leskovšek iz Celja kar potihem izginil za kulisami, ker se je menda zbal rudarskih pesti. Tajnik kovinarjev z Jesenic je nekoliko pomiril razburjene duhove s tem, da je poudarjal misel »čiščenja« v obeh strankah. Iz vseh govoranc in vsa preprija je moral vsak količjak zaveden in trezno misleč delavec spoznati, da niti socialni demokrati niti »neodvisni« Dimnikovci ne bodo rešili delavstva bede, katero so povzročili oni, katerim se ob vsaki priliki klanjajo.

Ali ste že storili svojo dolžnost? Ali ste že naročili dnevnik

Novi čas?

Ali ste že pridobili vsaj po enega novega naročnika? Delujte neumorno, da se razširi in da se po njem razširijo ideje krščanskega socializma v vsako koč!

NOVI ČAS?

je odvisen le od Vaše pomoči in Vašega sodelovanja! »NOVI ČAS« je glasilo krščanskega delovnega ljudstva in Vaš list!

Ljubljanski dogodki.

Ij Seja zaupnikov krajevnega odbora SLS za šolski okraj se vrši danes v četrtek točno ob 8. uri zvečer v Jugoslavanski ti-skarni. Radi važnosti seje je neobhodno potrebno, da se je vsi zaupniki udeležijo. — Predsednik.

Ij Češki pevci v Ljubljani. Včeraj popoldne ob treh so se pripeljali v Ljubljano člani praškega pevskega zbora »Smetana«. Na kolodvoru so jih pričakovali mnogoštevilni zastopniki vlade in pevskih društev ter raznih drugih korporacij. Pozdravni nagovor je imel g. dr. Ravnikar. Zvečer se je vršil v nabito polni dvorani hotela »Union« sijajno uspeli koncert. Češkimi pevci je bilo poklonjenih več ven-cev. Danes ob pol 11. uri so se pevci poklonili spomenu velikega pesnika Franceta Prešerna, kjer je predsednik imel lep nagovor. Na vznožje njegovega spomenika so položili lep lavorov venec s troboj-nico in napisom: »Pražsky pěvecký zbor — »Smetana« — 1922«, na kar so zapeli »Slava Tobě, Teby, slavný sinu«. Mnogobrojno občinstvo je po končani pesmi burno pozdravilo češke brate. Pevski zbor se popoldne z brzovlakom odpelje v Zagreb. Želimo mu na njegovi turneji po Jugoslaviji najlepših uspehov!

Ij Zdravstveno stanje v Ljubljani. V dobi od 9. do 15. aprila se je v mestni občini ljubljanski narodilo 39 otrok, umrlo pa je 17 moških in 6 žensk. skupaj torej 23 oseb. Kot smrtni vzrok navaja uradni izkaz v šestih slučajih jetiko, v petih pljuč-nico, v dveh življensko slabost, v dveh rak-a, v enem zastrupljenje, v enem srčno hibo in v šestih slučajih druge naravne smrtno vzroke. Ena oseba je v tej dobi obolela na davici ter je bila oddana v dr-žavno bolnišnico.

d Tržič. Naraščaj tržiškega Orla vabi na svojo prireditev, ki jo ima na belo nedeljo 23. aprila v »Našem domu« ob 7. uri zvečer. Na sporedu je več pevskih točk, pozdravni govor, deklaracija in igra: »Mail puntar«, socialna otroška žaloigra s petjem v treh dejanjih, ki se godi v večjem indu-strijskem kraju ob času štrajka. Vabimo torej še posebno delavce, da ne zamude te prireditve.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«. Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar. Tiska Jugoslavenska tiskarna v Ljubljani.

Vabilo na

XXIV. redni občni zbor I. delavskega konzumnega društva na Jesenicah

ki se vrši

dne 23. aprila 1922

ob pol 4 popoldne v prostorih Delavskega doma.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1921.
3. Čitanje revizijskega zapisnika.
4. Sprememba pravil.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Dolžnost vsakega člana je, da se občnega zbora gotovo udeležijo.

Tunel.

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter Mlakar.

V New Yorku je naletel drugič na enako srečo kakor pred leti v Londonu. Trčil je ob drugega S. Woolfa, toda S. Woolfa od neznankega kalibra. Trčil je ob Lloyd! Takrat se je nahajal pri Unionski menjalnici, pa ne na prvem mestu. A sreča je hotela, da se je moral spustiti v kralko borbo z Lloydom. Napravil je prav spretni polez in Lloyd — podkovan v vseh prvih potezah take šahovske igre, veččak — je začutil, da ima posla s talentom. To ni bila taktika W. P. Griffitha in T. Lewisa, ne — in ko je Lloyd pobezal, je prilizel iz luknje S. Woolf. Pa si je ta talent zasigural. S. Woolf je rasel in rasel — dvigal se je s takim vzgonom, da se ni mogel ustaviti, dokler ni bil prav na vrhu. In izkrcal se je dvainštrideset let star — že nekoliko zalit in astmatičen, že trdozbit v častihlepu — v Atlantik-Tunel-sindikatu.

S. Woolf se je bil na svoji poti samo enkrat ustavil, pa je ta odmor drago plačal. Še v Chicagu se je bil zaljubil v neko lepo Dunajčanko ter jo poročil. Toda lepota Dunajčanke, ki je palila njegovo čulnost, je kmalu ocvetela; ostalo ni drugega kakor prepričljiva, nasilna, bolečna žena, ki ga je s svojim ljubosumnjem trpinčila do krvi. Baš pred šestimi tedni mu je žena umrla. S. Woolf ni žaloval za njo. Svoja dva sinova je spravil v zavod, pa ne morda v Evropo, temveč v Boston, kjer naj bi ju vzgojili v svobodna, izobražena Američana. Sam je neki rumenolasi Švedinji, ki je šu-dirala glasbo, opremil malo stanovanje v Brooklynu — in nato je segel globoko po sopo ter začel svoje goole v sindikatu.

Prvi dan je že poznal imena in obraze svojega nezimernega složera podravnateljev, prokuristov, blagajnikov, pisarjev in tipkaric, drugi dan je imel že vse vajeti v svojih rokah in tretji dan se je zdelo, kakor da sedi na svojem stolu že leta in leta.

Lloyd je S. Woolfa priporočil kot najznamenitejšega finančnika, ki ga je srečal kdaj v življenju, in Allan, ki mu je bila osebnost S. Woolfa tuja in ne prav simpatična, je moral že čez nekaj dni priznati, da je vsaj čudovil delavec, če že ne več.

4.

Vabilo na subskripcijo so objavili in tunel je začel požirati! Delnice so se glasile na tisoč dolarjev, deleži na sto, dvajset in deset dolarjev.

Gola, velikanska lopa newyorške posojilne menjalnice je bobnela na emisijski dan zaradi neznankega hrušča in trušča. Ze mnogo let ni padel na trg noben papir, čegar bodočnost bi se bila dala tako malo napovedati naprej. Mogla je biti nezasiščano sijajna, mogoče je bilo, da ne prinese niti centa. Spekulacija je žvela v mrzličnem razburjenju, a se je obojavljala, ker ni nihče imel poguma, da bi začel.

A. S. Woolf je že cele tedne prej preživljal v spal-nih vagonih ter poizvedoval, kako se drži napram sindikatu težka industrija, ki je imela pri tunelu največ interesa. In ni podpisal nabavne pogodbe, preden se ni prepričal, da na moža lahko računa. Tako so agenti težke industrije navajili točno ob desetih: kupili so delnic približno za petinsedemdeset milijonov dolarjev.

Led je bil prebit...

Allanu pa je v prvi vrsti šlo za denar ljudstva. Tunel naj ne bi gradila kopa kapitalistov in spekulat-

lov; poslali bi moral last ljudstva, Amerike, celega sveta.

In ljudstvo ni čakalo s svojim denarjem.

Ljudje so vedno občudovali drznost in bogastvo. Drznost je triumf nad smrtjo, bogastvo triumf nad lakoto in ljudje se ničesar bolj ne boje kakor smrti in lakote.

Sami jačovi, so že oddavna grabili po tujih idejah, da se ogrejejo ob njih, navdušijo ter preslepe ob svoji lasni toposti in dolgočasnosti. Bili so armada čitateljev časopisov, ki ogrevajo svojo dušo trikrat na dan z usodo neznanih ljudi. Bili so armada gledalcev, ki se radujejo ob vsaki uri nad lisočnimi kaprijolami in tisočermi smrtnimi skoki drugih ljudi ter se topo grizejo radi lasne nemoči in beraštva. Le nekateri izvoljeni so si mogli dovoliti razkošje, da so sami kaj doživeli. Drugim je primanjkovalo časa in denarja in poguma, življenje jim ni nudilo ničesar na preostajanje.

Sikajoči gonilni jermen, ki prvi preko zemeljske oble, jih je zagrabil s seboj, in kogar se je lotila omolica ter mu pošla sapa, je odfrčal, se razbil in nihče se zanj ni brigal, hudi sočulje je že postalo potrata. Stare kulture so doživle polom in za množico se je malokdo brigal: nekoliko umetnosti, nekoliko vere, Christian Science, Režina vojska, teozofija in spiritalistična slepa-rija — komaj da je zadovoljevalo duševno potrebo peščici ljudi. Nekoliko cene zabave, gledišča, kino, rokoborbe in variete, ko je oni jermen za par ur obstal — da so ljudje premagali omotičnost. Mnogo med njimi je imelo dela čez glavo z utrjanjem svojega telesa, da bi imeli dovolj moči za nadaljevanje vožnje. To utrjanje so imenovali šport.

(Dalje.)